

RAP G3639, Curator : Vogliolo ; IRHT ; 16.12.2025

Title

[De processione Spiritus Sancti](#)

Alias

- Dialogi de processione Spiritus Sancti
- Του autou dialexis A' peri tēs tou hagiou Pneumatōs ekporeuseōs meta tou latinophronos Maximou tēs taxeōs tōn Kērūkōn. Gegone de peri tēn periphēmōn Krētēn, ep' akroasei pasēs tēs ekei Mētropoleōs
- Του autou dialexis B' peri tēs tou hagiou Pneumatōs ekporeuseōs meta tōn ek Rōmēs presbeōn, epi henōsei tōn Ekklesiōn dēthen aphikomenōn, kai labēn authis allēn zētountōn labein par' hēmōn
- Του autou dialexis G' peri tēs tou hagiou Pneumatōs ekporeuseōs meta tōn en Kōnstantinoupolei latinophronōn· hō n ta onomata ou gegraptai, hō s eti zōntōn kai dunamenōn eph' ohis phronousi metabalesthai
- Τοῦ αὐτοῦ διάλεξις Α' περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως μετὰ τοῦ λατινόφρονος Μαξίμου τῆς τάξεως τῶν Κηρύκων. Γέγονε δὲ περὶ τὴν περίφημον Κρήτην, ἐπ' ἀκροάσει πάσης τῆς ἐκεῖ Μητροπόλεως
- Τοῦ αὐτοῦ διάλεξις Β' περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως μετὰ τῶν ἐκ Ῥώμης πρέσβων, ἐπὶ ἐνώσει τῶν Ἐκκλησιῶν δῆθεν ἀφικομένων, καὶ λαβὴν αὐθις ἄλλην ζητούντων λαβεῖν παρ' ἡμῶν
- Τοῦ αὐτοῦ διάλεξις Γ' περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως μετὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει λατινοφρόνων· ὧν τὰ ὀνόματα οὐ γέγραπται, ὥς ἔτι ζώντων καὶ δυναμένων ἐφ' οἷς φρονοῦσι μεταβαλέσθαι

Author

[Ioseph Bryennius](#), 14-15 Century (Pinakes - copiste/possesseur: [1424](#), TLG: 3160, IRHT - Personnes: [101091](#))

Alias

- Iōsēph Bruennios
- Ἰωσήφ Βρυέννιος

Titulus initialis, Incipit and Desinit

Type	Contents	Remark
Titulus initialis cuiusdam partis	Τοῦ αὐτοῦ διάλεξις Α' περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως μετὰ τοῦ λατινόφρονος Μαξίμου τῆς τάξεως τῶν Κηρύκων. Γέγονε δὲ περὶ τὴν περίφημον Κρήτην, ἐπ' ἀκροάσει πάσης τῆς ἐκεῖ Μητροπόλεως	Boulgares 1768. Tit. dialogus primus
Incipit cuiusdam partis	Μάξιμος (προλογίζει). Χαίροις. Ἰωσήφ. Εἴθε! Μάξιμος. Πῶς ἔχεις;	Boulgares 1768. Inc. dialogus primus
Desinit cuiusdam partis	καὶ διὰ πάντων ἀκολουθεῖν τῷ Χριστῷ· ὃ πάντων ἔνεκεν χάρις.	Boulgares 1768. Des. dialogus primus
Titulus initialis cuiusdam partis	Τοῦ αὐτοῦ διάλεξις Β' περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως μετὰ τῶν ἐκ Ῥώμης πρέσβων, ἐπὶ ἐνώσει τῶν Ἐκκλησιῶν δῆθεν ἀφικομένων, καὶ λαβὴν αὐθις ἄλλην ζητούντων λαβεῖν παρ' ἡμῶν	Boulgares 1768. Tit. dialogus secundus
Incipit cuiusdam partis	Ἰωσήφ· Θεοσεβεῖ νόμῳ προσαγορεύω σε λόγῳ καὶ σχήματι καὶ καρδίᾳ, τὴν πολλοῖς ἐπέραστον κεφαλὴν·	Boulgares 1768. Inc. dialogus secundus
Desinit cuiusdam partis	καί, ὃ φασι, μέλιτος μυελὸς τὸ συνεῖναί σοι. Ἰωσήφ· τῷ Θεῷ χάρις. Ἀμήν.	Boulgares 1768. Des. dialogus secundus
Titulus initialis cuiusdam partis	Τοῦ αὐτοῦ διάλεξις Γ' περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως μετὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει λατινοφρόνων· ὧν τὰ ὀνόματα οὐ γέγραπται, ὥς ἔτι ζώντων καὶ δυναμένων ἐφ' οἷς φρονοῦσι μεταβαλέσθαι	Boulgares 1768. Tit. dialogus tertius
Incipit cuiusdam partis	Λατινόφρων· ὑγιαίνετε, χαίροιτε, σῶζοισθε. Ἰωσήφ· καὶ αὐτὸς ταῦτα κτήσαιο.	Boulgares 1768. Inc. dialogus tertius
Desinit cuiusdam partis	Ἄλλ' ὁ παντὶ τῷ κόσμῳ τὴν εἰρήνην βραβεύων Θεός, αὐτὸς καὶ ἡμᾶς οἷς τρόποις οἶδας εἰρήνευσον. Ἀμήν.	Boulgares 1768. Des. dialogus tertius

Keywords

Type	Keywords	Comment
Forme littéraire (RAP)	Dialogue	
Sujets de controverse (RAP)	Filioque	
Terminologie originale de la forme littéraire (RAP)	διάλεξις (dialexis)	

Bibliography

Type	Title	
Édition de référence	Boulgares Eugenios, 1768, Ἰωσήφ μοναχοῦ τοῦ Βρυεννίου τὰ Εὐρεθέντα	Zotero Pinakes

Work's identifier

Type	Number	Url	Remark
RAP	G3639	https://apps.unive.it/project/rap/visualizza/g3639	Curator : Vogliolo ; IRHT ; 16.12.2025
TLG	3160.009		

Manuscript tradition

The information in this section is sourced from the Pinakes database, which primarily relies on data from printed catalogues. As some of these catalogues are outdated or contain inaccuracies, readers should be aware that the details provided may not always be entirely reliable. However, if the RAP sigla appears in the "Rev." column, it indicates that the RAP team has verified the accuracy of the entry.

Country	City	Depot	Fund	Cote	Folios	Century	Date	Comment	Rev.
Hellas	Athēna	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ)	Μετοχίου του Παναγίου Τάφου	632	001-27	18			
Hellas	Athēna	Μουσείο Μπενάκη	Μπ.	001	167v-188	16			
Hellas	Athēna	Βιβλιοθήκη της Βουλής	Mss.	127	172v-176	15			
Hellas	Athēna	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ)	Mss.	0447	p. 207-278	16			
Hellas	Athēna	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ)	Μετοχίου του Παναγίου Τάφου	618	220-249v	18			
Hellas	Athēna	Μουσείο Μπενάκη	T. A.	272					
Hellas	Athēna	Σιναϊτικό Μετόχι Αθηνών	Mss.	008	107-195	17			
Italia	Brescia	Biblioteca Queriniana	Mss.	A. III. 03	541-553v	16		inc. mut. (cap. 1)	
Hellas	Hagion Oros	Μονή Διονυσίου	Mss.	0218 (Lambros 3752)	Item 4A	15			
Hellas	Hagion Oros	Μονή Βατοπεδίου	Mss.	0285	056-71*	15			
Hellas	Hagion Oros	Μονή Μεγίστης Λαύρας	Mss.	Λ 135 (Eustratiades 1626)	006-29*	15			
Ukraine	Harkiv	Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (ЦНБ ХНУ ім. В.Н. Каразіна)	Mss.	104-p. 138-c					
United Kingdom	London	British Library (BL)	Add.	19550		17			
Italia	Milano	Biblioteca Ambrosiana	Mss.	G 045 sup. (Martini-Bassi 393)	149v-173*	16 med.		Dial. I-III	
France	Paris	Bibliothèque nationale de France (BNF)	Grec	1327	214-219v	16		1562	
France	Paris	Bibliothèque nationale de France (BNF)	Grec	1327	219-222v	16		1562	
France	Paris	Bibliothèque Mazarine	Mss.	4467	007v-14*	17			
France	Paris	Bibliothèque nationale de France (BNF)	Grec	1267	151-166*	15 (1/2)			
Hellas	Patmos	Μονή Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου	Mss.	0440	Item 5	15		1421	
Italia	Roma	Biblioteca Vallicelliana	Mss.	B 128	064v-90	15			
España	San Lorenzo de El Escorial	Real Biblioteca	Mss.	Ψ. II. 10 (Andrés 445)	059v-64	10, 15, 16			
España	San Lorenzo de El Escorial	Real Biblioteca	Mss.	Ψ. II. 10 (Andrés 445)	064v-67v	10, 15, 16			
Bălgarija	Sofiâ	Център за славяно-византийски проучвания "Проф. Иван Дуйчев" (ЦСВП)	Д. гр.	268	153v-180	15 (1/3)			
Italia	Venezia	Biblioteca Nazionale Marciana (BNM)	gr.	II. 186 (coll. 1180)	098v-130	16		Ff. 130v-131 uacua	